

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyes:
 Egy évre 80 kr. (70 fillér.)
 Három évre 1 ft (3 kor.)
Vidékre postán:
 Egy évre 85 kr. (1 kor. 80 fill.)
 Három évre 3 ft. (4 kor.)
 Három évre 4 ft. (8 kor.)

ELŐRE
 POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Zöldfa-utca, 32. szám.
 Zöldfa-utca és Nagypiac-tér sarkán.

Feladó szerkesztő:
KUNBELA.

Lopás a Rimanóczy-szállóban. — Gyilkosság bosszúból.

A kard.

Nagyvárad, december 21.

Egy-egy katonai brutális után az áldozatok göződül vérenek hatáya alatt felzúdul az egész sajtó, az egész közvélemény az ellen, hogy a katonák szolgáltatáson kívül is kártot viselnek. Hogy mi szüksége van a katonának a fringióra, a mikor a korzón végig sétál, vagy a kávéházban megjelenik, annak kitálatására egy külön e célra szerzett kigondolt bizottságot kellemé delegálni. Elvégre ha lovatól bizottság van, ennek a kardbizottságnak is meg volna a feljogosultsága, már csak azért is, mert az egyszerűnek látszó talányt soha ebben az életben meg nem tudná fejteni.

Mi legalább, akik hosszú időn át törtük a fejünket, hogy mi-féle okozati összefüggés van a katoná magánélete és a kard között, csupán arra a megjelésre lyukadtunk, hogy: a katoná azért visel a magánéletben kardot, hogy időnként eret vágjon a tultengő civil-önérzeten. Ez a megjelítés azonban — katonák mondják, nem helyes. Mivelhogy nincs az a katoná, aki azzal a szándékkal lép ki a kaszárnyából: no, ma civil vért iszom. A vagdalkozásokra — katonák mondják — rendszert a kötekedő polgárok kényserlik a jámbor és békés katonákat . . .

Szóval a titok legsötétebb fátyla fűdte el az érdekes kérdést. De csak máig. Ma megtörtént a nagy leleplezés. A magyar delegáció unisono ebben a kiáltásban tört ki: Heurá! Azaz, hogy a hadügyminiszter un taláta ki. Tudnivaló, hogy a delegációban 18bb főszóalás hangzott el az oldalgyvernek a magánéletben viselése ellen. A karc delegátus urak olyan tizesen ostromolták a felvigyásháért a hadügyi kormányt, mint annak idején Franciaor-

szágban a Forté Chabrolt. Patogtak, tenyegtek, szonokollak és ostromoltak. Hogy így ugy, meg annugy, meg kell tiltani a kardviselést. Mire való ez, mért viseltek, tisztelt hadügyminiszter ur?

— És addig patogtak, addig szonokollak amíg ma megjött a válasz. Rövid, de vellós, sőt klasszikus válasz. Schönáich ó klasszenciája nevében kijelentette ma Urbán ezredes ur:

— A katonai intézmény egész jellege megköveteli, hogy az oldalfegyvert a polgári életben, szolgálaton kívül is használják. Ennyit az egész. És nincs tovább. Tetszik tudomásul venni? Tetszik. A delegátus urak helyeselték. A karcok is helyeselték. Mert ezt ő mondta: a hadügyminiszter. Ezekután pedig közönséges haladópárti gazember aki azt állítja, hogy a talány nincs megjelölve. Mert a delegátus urak rásitítotték az igazság pecsétjét. Aki nem hiszi — az szóciálisita.

A delegátus uraknak hinni kell, mert ők egy izben már megmentették a bazát. És háiból még azt is elhiszük nekik, hogy a fehér — fekete.

Pellengére a hamisítókak!

Szervezzünk piaci rendőrséget.

— Saját tudósítónk. —

Nagyvárad, dec. 21.

Valljuk meg őszintén, hogy a nagyvárad piacón egyenesen méregdrága minden élelmiszer. A hangulyt inkább a méregre helyezzük. Vegyi vizsgálatok igazolják, a megvizsgált tejnek háromnegyed része hamisított. A rendőrség ha tart is piaci vizsgálatot, a megdöbbentő eredmény ellen nem tudnak orvosságot. A rendőrségnek a kihágásokról vezetett naplója tebetne arról taubicionyságot, hogy mily nagy mértékben felzserodott az élelmiszerek hamisítás.

A tej, turó, tejföl és más élelmiszer, mely nélkülözhetetlen a mindennapi háztartásban, csak ritkán kerülnek tisztán és hamatlanon a vásárlóhoz. Az árusító elöb telenti, megkeveri az olyan anyagokkal, amelyek látszólag némén változtatnak arukon, de annak mennyiségét ezzel okozzák, ellenben tápanyagát, értéket ugy mértékben csökkentik. És még sokkal veszelmesebb fajta a hamisításnak, amikor olyan anyagokkal keverik az élelmiszereket, amelyek azonkívül, hogy azokat táperrejtőül megfosztják, mégveszélyesebbek is tartalmaznak, amelyek az egészségre ártalmasak és károsak.

A közönség pedig sajnos, csaknem védtelennél áll a kulfatokkal, az élelmiszerhamisítókak szemben. Ki van szolgálatva azok ügykérdéseinek, leiketlen kapzsuárganak.

Nagyváradon az élelmiszerpiacok ellenőrzése a rendőrség kelenkörébe tartozik. A rendőrségnek határa lehetőség naponta az összes piacoktól eladásra kerülő élelmiszerket megvizsgálni.

A rendőrség mai szervezetében a mai piactól állandó ellenőrzés alatt tartani képtelen. Az összes piactygek egyetlen rendőrhatalosa vannak kiostva. Fizikai lehetetlenség, hogy egy ember ugyazonon időben több piacón legyen jelen és azokat megvizsgálja. Nemcsak élelmiszer-vizsgálatokat képtelen tartani, de a közönséges piacrendészeti ügyeket sem láthatja el. Annál kevésbé, mert segédrezemélyzete ehhez egyáltalán nincs.

Az élelmiszer-hamisítók tehát vigan, ügyszóán minden ellenőrzés nélkül üthetik garzdalkodásukat, mert hiszen jól tudják, hogy a rendőrség, amelynnek őket ellenőrzés alatt kellene tartani, nem tudja manipulációikat lehetetlennek tenni.

Az egyedüli és legbiztosabb módszer a piaci minőség, az élelmiszerek hamisításának megállítására piaci rendőrség szervezése, amely a maga hatáskörében állandóan szemmel tartaná az elárusítottakat és megvizsgálná naponta a piacokat.

Nemcsak a közönség pénzügyi

érdeke követeli ezt, hanem ennél sokkal fontosabb indok: a közegészségügy.

Természetes dolog, hogy a hamisítás ellen élelmiszer-árusítók ellen a legszigorúbb büntetéseket kell alkalmazni. A felsőbb hatóságok ne enyhítsék a büntetést, mert ezáltal egyenesen a közönség érdekei ellen vétenek.

Határozó támasza az élelmiszer-hamisítók elleni moagolomnak az is, hogy nevéket a hatóság a saját útján nyilvánosságra hozza és így a közönség óvakodhatik az egészségre ártalmas keverékek megvásárlásától.

A ma még gombaként elszaporodott élelmiszer-hamisítók elleni akció fölötté sürős feladat, melynek megoldása az illetékes hatóság használatában kötelessége legyen.

Lopás a Rimanóczy-szállóban.

Elemelt ezreszek.

Rajnsza a tolvaj után.

— Saját tudósítónk. —

Nagyvárad, december 21.

A nagyvárad Rimanóczy-szálló bar tegnap éjeli szeszadós bűntény történt. Egyik száló vendég, Sebestyén Arthur óvárossi gyárüzgárat elutazása után az a megjelítés érte, hogy a tárcájában volt 2900 korona hányzik. A gyano a Rimanóczy-szálló szolgálata eléje irányított a rendőrség er irányban meg is indította a vizsgálator.

Az eset részleteiről a következőket jelent tudósítónk:

Sebestyén Arthur budapesti vegyi gyárüzgárat a napokban családi ügyben Nagyváradra utazott, hol Siermthal Farkas rokonával folytatott tárgyalásokat. Sebestyén a Rimanóczy-szállóban szállt meg s másnap az állföldi vonattal Budapestre utazott. Kétfőnyén vette észre csak, hogy a tárcájából 2900 korona képszépe és egy ezer koronás váltója hiányzik. Azonnal sörnyűgrett tett jelentést a budapesti és a nagyvárad rendőrségnek s értesítette rokonát, Siermthal Farkast is. A rend-

Törvényszék.

Legtávolabb újdonságaim
11 Karácsonyrai!
 Myakkendő, Kalap,
 Zsebkendő, Edebrnyük,
 Kerztyl, Sárcipák,
 megérkeztek.

Lukács Aladár

Nagyvárad, Fő-úttán, az Orsolya szűzek új bérpalotájában.

Örök nyomonra, ugylásuk, ered ményen végéddu, mert a Rmanócy-szád egyik szögját, Stalmár József letartozatták, Stalmár József vette meg a szád vendégek alyat most kiderít róla az is, hogy lopás miatt tóbeuz volt büntete. Ukkóben alyta történegett a lopás, mert Sebestyén egyedül utazott egy másodosztályú ülkeben s egészen Kőbányáig egyáltalán senkivel sem éribkezett.

Az ügy érthető feloldást kellett s tegnap városzerte éleken tárgyalták. A rendőrség ezuttal is titokzatosan jár el s az esetről a következő értesítés adja hí:

Egy helyben szállodában fi hó 19 éb déltan Sebestyén Arthur budapesti lakos bank igazgatótól ellopott 2 ért, 1900 koronás és 900 korona 20 koronás papírpénzben. A nyomlás a fűgészeleib körber megindult, az élel tulajdonos és pénzesztétek pedig felhívtak, hogy 1000 koronást váltó gyártsu kintészt egyétt a legközelebbi rendőrszernnek adják a igazolás végett.

Riporter áruhában.

A fogházak tanulmányozása.
— Saját tudósítástól. —
Nagyvárad, december 21.

Egy nem egészen új, de ágyes riporterünk útfán jutott hozzá egy fővárosi újságré, hogy megismerhesse a rendőrség és az ügyesség fogházak és tanulmányozza az ott uralkodó állapotokat.

Az államrendőrségtől ma dében egy ágról szakadi külsejű, teljesen lerogyodott ruházatu, magas fiatal embert kísérték át a királyi fűgészség fogházába. Lepárárt tartóztatták le, Áig hogy megérkezett a rab, mindjárt a vizsgálóbíró elé kívánczolót.

Fel is vezették Pracsok dr. vizsgáldbíróhoz, aki előtt azt a meglegő kijelentést tette: hogy ő nem tolvaj, hanem Fodor Aladár, a „Polgár” című lap rendőri tudósítója s csak azért tartóztattatta le magát, hogy csak azért tapasztalata alapján meggyőződésként szerezzen a rendőri és törvényeséki fogházban uralkodó viszonyokról.

A vizsgálóbíró kétkelőde nézett végt a zillott köbejő foglyon s megkérdezte, hogy mivel tudja mindazt, amit elmondott, bizonyítani? Fodor Aladár erre hivatkozott Lázár dr. vizsgálóbíróra, aki őt személyesen ismeri Pracsok dr. nyomban áhívhatta Lázár dr. vizsgálóbírórt, aki aztán igazolta is.

Fodor Aladárral különben a vizsgálóbíró jegyzőkönyvet vett fel. Fodor elmondta, hogy rongos nadrágját, két mellényét s egy kopott piszkos téli kabátját a Kerepesi-úton vásárolta össze a csavargótól. Mikor kellett átutazni, sógorával feljelentést írtetett maga ellen egy bírórn ellopása miatt. A feljelentés folytán a rendőrség nyomban le is tartóztatta.

Fodor Aladár a fogházbéli élményet, melyet szabadlábra kerül, megírja lapjában.

A gyarileany tragédiája.

Szeretője nagyragasziájával lett öngyilkos.
— Saját tudósítástól. —
Nagyvárad, december 21.

... Entzka Anna derék, jó ravalló, gyarileany volt. Azok közé tartozott, akik szorgalmasan dolgoznak a betető felátért és szabad idójának rajognak. Egy ismeretlen valakétt, aly ha majd zoston idők járnak fölőtte, ha megbetegedik és ledől a gép melletti, odahajol ágya fölé és szerelmes szavakkal emyhíti a lét kímélt.

Entzka Annához egy szép rapon jelenkezett is a városvár. Dandó, fiatal nőrágó, aki egy közélettel feljött, mint a tózet éllött jórendőy. Igéte neki, hogy mit tesz hozzá, hogy — legyen csak jobb anyagiak között — éveszt őt hitvesül és akkor meg a világon az a házaspár, amely boldogabb lenne nálukétt.

A leány hit és a fiatalisembe helyezte bizalmát, minden pillanatban erre volt, minden keresett arra fordította, hogy kedvében járjon a jövendőhűjének.

De a férfi csapódó volt. A leány vonalimával visszárt és egy másik leánnyal kezdett viszonyt, éppen azaz, aki elől szerelmével egy gyárban dolgozott.

Szegény, kis Anna, nagyon szívére vette a csodóást. Még mindig szerette a kamis féfút, jölehet kijózanodott más a szines ábrándokból, amelyek egy fel estendő előtt zártt.

Tegnap ma a gyárba se ment, hogy sor údsán sem bucsuzott el hozzájárólótól, hanem hűlen kedvesének egy nait maradt nagyrágóján felakasztotta magát az ajtófélfára a lakásán. A halálbügét s a másik szömben hallották. Az ismerőseik befutottak a leány szobájába, ahol a haloklót leköbörték az ajtófélfáról.

A kaszárnyák rabjai.

Mikor szabadulnak?

Gyásson karólynak.

— Saját tudósítástól. —

Nagyvárad, december 21.

Nagy szomorúság van a kaszárnyákban. Az őregbakák, akik már több mint három évszónnek a gyöngyödiét keserves sulya alatt, még ebben az évben sem szabadulhatnak, majd talán a jövő év elején. Középen. Ki tudja mikor? Két hónap előtt még azt hitték, hogy út a számukra a szabadulás órája. Barabás Béla azt éntette az őregbakáknak, hogy csak legyenek nyugodtan, ő beszél az érdekeltek a honvédelmi miniszterrel és meg tudja, hogy meg ez év vége előtt szabadulnak.

Ís imm, most már itt van az őregbakák száma a bizonyosodó, hogy határozatlan mennek át a kivételző ébe is. Mindenképpen értébe késerűség bínyja a kaszárnyák panaszokdó rabjai, hogy ráuk, akik a nemzeti küdellemnek szerény, de lelkes ha cossá voltak, ennyire megfendhöztek a nemzet vértére.

Karácsony közelédelő házigondolási családnapra, akitől már több mint három év elszállították őket és gyáva a töhény melegségébe, fokozottában érték legyereben sorukat, a nagy igazságtalanságot, ami velük történt. A nemzeti vezérnek s tanúosság lehet panaszokdó és okulhatnak boldó. Hogy hátsúlanságok, viselkedésük mindjában elidegeníti tölük azokat, kik tántoríthatatlan híveik voltak.

Gyilkosság boszúból.

Leszart őregember.

— Saját tudósítástól. —

Nagyvárad, dec. 21.

Sáránd közönséget egy gyilkossági kérdés tartja igazságtalánban. Egy fiatal szubarc le akart szurni egy őreg, tördött embert, boszúból. Az esetről az alábbi tudósítás számol be.

Czegéddi János 60 éves nepozoms késő ójazaka bandokétt hozafelé tegnapelőtt éjjel, jó kedve volt az őregnek, vidám névátak énekel. A mikor egy fordulóhoz ért, egy fiatal ember rohant feléje.

— Na, most leszámolok veled — kiáltotta felé.

Egy régi haragosa volt Nagy Lajos. Valami csettyűdésen veszték össze néhány héttel ezelőtt s akkor forralt hozott ellene.

A tegnapelőtti éjjeli találkozás alkalmassnak mutatkozott szándéka

végrehajtására. Rátámadt az őreg emberre és a vállába beleszur.

A kés mélyen tántort. Az őreg egy pillanatra megtárdorodott, a gyilkos pedig futásban keresett menedéket.

Czegéddi János tegnap reggel vonatra üt és bejött a kózkózháza, ahol ápolás alá vették. Állapota igen súlyos.

A sárándi esendőség a merénylő élel megindította a vizsgálót.

H I R E K.

Rendkívüli közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 11 órakor rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen jelenleg mindössze nyolc városatyja azont meg s így nem tárgyalhattak a tárgyalásra kitűzött köztervédeli ügyeket. A közgyűlés megtartását december 29-re halasztották.

Karácsony és a vasárnap munkaszünet. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a karácsonyi vásárló óra való természettel az önnep előtt vasárnapon déli tízenkénti óráig a munkaszünetet fel-feltesztette.

Újabb vámpanama. Áig került le a napirendőre a sokat szöllötött vámpanama ügye, már ismét újabb visszadélek tapasztalták a vámváltatás közelségét. Legutóbb ara jöttek rá, hogy Komáromi Ignác vámpelvezető és Nagy János vámpellerő lélszer hoztak forgalomba egygyanyszám vámpjegyeket. A példámester 10—10 korona büntetést szöbött a vétkes vámváltatóknokra.

A díszégi bukás. Megemlékeztünk már több ízben a Berger Ignác és fia díszégi cég bukásáról. A 40 éve fennálló cég a vidéki üzletek legtekélyebbje közé tartozott s vetekezőt bármely nagyvárosi üzlettel. A két Berger fia aig másfél éve vette át az üzletet s különösen a megzekétt cég-tag, Berger Miksa (furi) költökezőse csakhamar a bukásba sodorta az óriási üzletet. Óriási munkát ad a bíróságnak ez az ügy, mert a csőd eljárással egyidejűleg a bűnyig is megindult. Puskás Béla dr. ügyvéd éssőt megmondok-helyettes és hó 8-ika óta állandóan Díszszegen tartózkodik s a csődvagyony rendezésben áráradok. A bíróság a cégnek a bukás előtt éhdegenített uradalmára is bűnyig végrehajtást vezetett, amelyek fogantatása szöntén megtörtént s Weisz Jakab zárgondnok kezébe is adztott. Magát a bírót a csődvagyony-

Csak alpesi tej kákaó szőlőből áll. Párisban.

MILKA SUCHARD

